

Kontrollutvalget i Porsanger kommune

Møte nr. 2/2021
4. juni 2021

Arkivkode
4/1 10
Journalnr.
2021/10113-2

S A K S F R E M L E G G

SAK 11/2021

PORSANGER KOMMUNES ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING 2020 - KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE

Saksbehandler: Jan Henning Fosshaug

Saksdokumenter:

- Porsanger kommunes årsregnskap for 2020 (vedlagt)
- Porsanger kommunes årsmelding for 2020 (vedlagt)
- Revisors beretning datert 26. mai 2021 (vedlagt)

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget vedtar følgende uttalelse som sendes til kommunestyret med kopi til formannskapet, jfr. kommuneloven § 14-3 tredje ledd og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3:

Kontrollutvalgets uttalelse om Porsanger kommunes årsregnskap og årsberetning for 2020:

Kontrollutvalget har i møte 4. juni 2021 behandlet Porsanger kommunes årsregnskap og årsberetning for 2020. Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte reviderte årsregnskapet, kommunedirektørens årsberetning og revisjonsberetningen av 26. mai 2021.

Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet, for å legges fram i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet.

Porsanger kommunes årsregnskap 2020 viser et netto driftsresultat på kr. 4 192 193,- og et merforbruk på kr. 0.

Investeringsregnskapet er avsluttet med et udekket merforbruk på kr. 3 369 675,-.

Årsregnskapet består av balanse pr. 31. desember 2020, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsoppgjørssdisposisjoner for

regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Årsregnskapet og årsberetningen gir oversikt over den økonomiske situasjonen for Porsanger kommune pr. 31. desember 2020. Kontrollutvalget registrer med bekymring det bildet årsregnskapet og årsberetningen viser av den økonomiske situasjonen kommunen befinner seg i. Kontrollutvalget er særlig bekymret over at kommunen over år har hatt en negativ fondsutvikling, og at disposisjonsfondet pr. 31.12.2020 viser null.

Kontrollutvalget har også merket seg at statsforvalteren har gitt tilbakemelding til Porsanger kommune om at kommunens økonomiplan burde vært mer ambisiøs med tanke på å dekke inn underskudd og styrke disposisjonsfond for å bedre handlingsrommet.

Kontrollutvalget vil påpeke at det er viktig å ha kontinuerlig fokus på den økonomiske situasjonen og arbeidet med å tilpasse utgiftsnivået til inntektsrammen for å møte framtidige utfordringer.

Kontrollutvalget støtter kommunedirektørens omtale og vurderinger av den økonomiske situasjonen i årsberetningen for 2020.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet innstiller til vedtak, jf. kommuneloven § 14-3, tredje ledd, og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3. Uttalelsen fra kontrollutvalget skal stiles i original form til kommunestyret, med kopi til formannskapet. Kommunedirektøren skal ifølge forskrift levere årsregnskapet senest 15. februar året etter regnskapsåret og årsberetning senest innen 31. mars året etter regnskapsåret.

Årsregnskapets funksjon er å gjøre rede for tilgangen på og anvendelse av de midlene som er stilt til rådighet. Årsregnskapet ses i sammenheng med kommunens årsberetning - hvor det også redegjøres for arbeidet gjennom året og for hva som er oppnådd. Sammen utgjør dette de viktigste dokumentene en kommune avgir i løpet av året.

Årsberetningen skal blant annet redegjøre for forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utvikling og stilling, og om den økonomiske stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid, jf. kommuneloven § 14-7. Dette er i henhold til de grunnleggende krav til økonomiforvaltningen i kommunen, jf. kommuneloven § 14-1.

I ny kommunelov er det innført krav om å utarbeide et konsolidert regnskap for kommunen som juridisk enhet. Dette er imidlertid ikke aktuelt for Porsanger kommune da kommunen ikke lenger har kommunalt foretak i organisasjonen.

Årsregnskapet for 2020

Årsregnskapet består av:

- Porsanger kommunes (kommunekassens) årsregnskap 2020 med noter.

Porsanger kommunes årsregnskap 2020 viser et netto driftsresultat på kr. 4 192 193,- og et merforbruk på kr. 0.

Investeringsregnskapet er avsluttet med et udekket merforbruk på kr. 3 369 675,-.

Finansielle måltall for økonomistyringen

Handlingsregel ¹

Porsanger kommune har vedtatt følgende finansielle måltall som styringsindikatorer for å skape kommunal økonomisk bærekraft i generasjonsperspektiv:

	Kort sikt (Budsjett)	Mellomlang sikt (økonomiplan)	Langsikt (utover økonomiplan)
Netto driftresultat	1 %	1,75 %	2 %
Disposisjonsfond	1 %	2 %	5 %
Gjeldsgrad	75 %	75 %	75 %

Regel nr. 1: Netto driftsresultat ²

I årsmeldingen for 2020 skriver kommunedirektøren at netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter har vært negativ de siste tre år og er på 0,99 % i 2020.

Sekretariatet vil kort nevne at en kommunes netto driftsresultat er et finansielt nøkkeltall som uttrykker andelen av årets driftsinntekter som ikke er blitt benyttet til dekning av årets driftsutgifter, og som derfor er avsatt til fond, til finansiering av investeringer, eller er ubrukt. *Det er netto driftsresultat som er det viktigste måltallet for kommunene.* Sammen med andre indikatorer brukes det til å analysere kommunens økonomi. Generelt er et godt netto driftsresultat en indikator på at kommunen har økonomisk handlefrihet.

Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler at netto driftsresultat for kommunesektoren over tid bør utgjøre om lag 2 % av driftsinntektene, med et anbefalt nivå på 1,75 % for kommunene. Porsanger kommunes netto driftsresultat i 2020 er ikke i tråd med denne anbefalingen eller kommunens handlingsregel.

Regel nr. 2: Disposisjonsfond³

Disposisjonsfond er frie fond og står til kommunestyrets frie disposisjon. Kommunen bør til enhver tid ha en «buffer» til å møte uforutsette hendelser, som svikt i inntekter eller økte utgifter. Kommunen vil automatisk sikre denne «bufferen» dersom store deler av et positivt netto driftsresultat årlig avsettes til disposisjonsfond. Når disposisjonsfondet har nådd en viss størrelse, kan fondet bidra til at kommunen i større grad kan egenfinansiere investeringene sine.

Av årsberetningen for 2020 fremgår det at kommunens disposisjonsfond har vært svært lav de siste årene, og fondet har siden utgangen av 2019 vært lik null. Dette indikerer at kommunen er i en svært sårbar situasjon i forhold til å møte eventuelle økonomiske utfordringer. Kommunen vil samtidig, dersom denne trenden ikke snus, vanskelig være i stand til å sette av fondsmidler for å bygge opp fremtidige reserver.

Regel nr. 3: Gjeldsgrad⁴

I årsberetningen for 2020 fremgår det at kommunens netto lånegjeld utgjør 71,09 % av driftsinntektene, og er derav innenfor kommunens handlingsregel. Det fremgår videre at Porsanger kommunes låneportefølje består av investeringslån og lån til videre utlån, og utgjør kr 382 millioner,

¹ Årsberetningen, s 14, Handlingsregel

² Årsberetningen, s 16, kommentarer - KOSTRA-tabell

³ Årsberetningen, s 16, kommentarer - KOSTRA-tabell

⁴ Årsberetningen, s 16, kommentarer - KOSTRA-tabell

hvorav kr 111 millioner utgjør Husbanklån i 2020. Fastrenteandelen er på 20 % og i henhold til finansreglement. En stor andel av Porsanger kommunes låneportefølje er disponert for endringen i rentemarkedet. Andelen fastrente påvirkes ikke av svingningene. Det er i 2020 søkt om avdragsutsettelse på kr 4 904 270,-. Innbetalte avdrag for 2020 har likevel vært i henhold til beregning av minimumsavdrag etter kommunelovens §14-18.

Andre finansielle nøkkeltall⁵

Arbeidskapitalen

Det finansielle nøkkeltallet om endring i arbeidskapitalen er et mål på om likviditeten bedres eller svekkes. Arbeidskapitalens driftsdel er et mål på likviditet til frie driftsformål. Denne kan ikke være negativ over lang tid, da det vil innebære at kommunen vil være avhengig av bundne midler eller lånemidler for å dekke løpende betalingsforpliktelser gjennom året.

KOSTRA- tall for Porsanger kommune:

Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
2020 Porsanger - Porsángu - Porsanki (-2019)	0,7	10,7	6,6	2,4	1,8	.
5436 Porsanger - Porsángu – Porsanki (2020)	-	--	-	-	-	-

Kilde: SSB, tabell 12134

Tabellen viser at arbeidskapitalen for Porsanger kommune har svekket seg kraftig fra 2016-2019. For 2020 er det til nå ikke registrert tall i KOSTRA-tabellen.

Noter til regnskapet

Det blir i notene til regnskapet gitt en del viktig tilleggsinformasjon som har betydning for forståelsen av regnskapet.

Årsberetningen

Kommunens årsberetning gir en beskrivelse av driften i 2020.

I kommunedirektørens forord til årsberetningen sies det bl.a. :

«Året vi har lagt bak oss har vært et særdeles krevende år med stort press på tjenesteproduksjonen som følge av den økonomiske situasjonen og koronapandemien. Koronapandemien har medført ekstra kostnader og skapt stor usikkerhet gjennom året. Kommunen har i løpet av året vært rammet av flom og det er brukt mye ressurser i forhold til beredskap.

Porsanger kommune har vedtatt finansielle måltall som styringsindikatorer for å skape kommunal økonomisk bærekraft i et generasjonsperspektiv. De økonomiske utfordringene i Porsanger kommune må sees i sammenheng med økonomisk ubalanse over tid, med flere tidligere år med negativt netto driftsresultat. Disposisjonsfondet har historisk sett vært på et lavt nivå, og Porsanger kommune har siden utgangen av regnskapsåret 2019 ikke hatt tilgjengelige midler på disposisjonsfond. Det betyr at kommunen ikke har midler til å møte uforutsette utgifter eller inntektssvikt, og heller ikke har midler

⁵ SSB, tabell 12134: Utvalgte nøkkeltall for kommuneregnskap, etter region, statistikkvariabel og år
<https://www.ssb.no/statbank/table/12134/tableViewLayout1/>

til egenkapitalfinansiering av investeringer fremover. Det bør tas sikte på å bygge opp denne bufferen for å sikre god kommunal bærekraftig økonomi.

Likviditeten har vært anstrengt i deler av 2020 og kassekreditt har vært benyttet i deler av 2020. Vedtatt avdragsutsettelse i 2020 endrer ikke driftsnivået, men fører til en utsettelse av deler av de økonomiske utfordringer. Avdragsutsettelser bør kun være et midlertidig virkemiddel for å få budsjettet i balanse, mens organisasjonen jobber med varige løsninger for å ta ned driftsnivået.»

Revisjon

Porsanger kommune sitt årsregnskap er revidert av Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS.

Revisjonen skal planlegges, gjennomføres og rapporteres slik lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk krever. Revisor skal også vurdere risikoen for at det kan foreligge feilinformasjon i årsregnskapet som følge av misligheter og feil.

Revisorsberetning skal inkludere uttalelse om Porsanger kommunes årsregnskap og regnskapsrevisor skal uttale seg om det er avdekket forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Revisjonsberetningen

Revisorsberetningen inkluderer uttalelse om kommunens årsregnskap og uttalelser om øvrige lovmessige krav.

Revisjonsberetningen skal ifølge ny kommunelov § 24-8 avgis av revisor uten ugrunnet opphold, og senest 15. april. Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS har avgitt en negativ beretning den 15. april 2021. Dette som følge av at årsregnskap og årsberetning for 2020 ikke var avlagt innen frist som følger av kommuneloven §§ 14-6 og 14-7, og revisjonen hadde derav ikke vært i stand til å utføre revisjonen innen lovsatt frist 15. april. Revisjonen leverte den 26. mai 2021 en normalberetning, datert samme dato. Denne erstatter negativ beretning av 15. april 2021.

Sekretariatets vurderinger

Kontrollutvalget skal påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte.

Kontrollutvalget skal også avgi uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning basert blant annet på avlagt revisjonsberetning.

Sekretariatet viser til revisors beretning, som er avgitt som en normalberetning uten forbehold. Det forutsettes at opplysninger om økonomiforvaltningen i kommunen sitt årsregnskap og årsberetningen er i tråd med gjeldende lover og regler for området.

Sekretariatet har utarbeidet forslag til kontrollutvalgets uttalelse som baserer seg på en gjennomgang av ovennevnte dokumenter. Forslaget til uttalelse fremgår i sekretariatets tilrådning innledningsvis i dokumentet.

Det legges til grunn at uttalelsen kan justeres dersom det i kontrollutvalgets møte fremkommer supplerende opplysninger ved orientering/presentasjon som aktualiserer dette.